

nituntur probare, Verbum Dei assumpsisse personam. Et utraque dividitur in objectionem, & solutionem. Prima solutio incipit ibi: Quod ideo non sequitur, quia anima non est persona, quando alii rei est unita personaliter; secunda ibi: Quia nefas est hoc dicere.

QUÆSTIO I.

HIC est triplex questio. Prima est de unione. Secunda de assumente unionem. Tertia de assumptio. Circa primum queruntur tria. Primo. Quid sit unio. Secundo. Utrum unio sit facta in natura. Tertio. Utrum sit facta in persona.

ARTICULUS I.

Utrum unio sit aliquid creatum.

III. P. quest. 111. art. 7. 8. 9.

AD primum sic proceditur. Videtur quod unio non sit aliqua creatura. Unio enim est in eo quod per eam unum dicitur. Sed divina natura dicitur unita humanæ. Ergo unio est in divina natura. Sed nihil est in Deo creatum. Ergo unio non est aliquid creatum.

Præterea. Unio est relativum æquiparantiæ. Sed huiusmodi relativa similiter se habent ad utrumque extremum. Ergo vel est in divina natura, & humana; & sic idem quod prius; vel in neutra; & sic nusquam est; & ita non esset creatura.

Præterea. Nihil creatum dicitur de Deo nisi vel per causam, ut cum dicitur aliquid scire, quia facit nos scire; vel per assumptionem, ut cum dicitur homo; vel per similitudinem, ut cum dicitur leo, vel agnus Dei. Sed cum dicitur divina natura unita humanæ naturæ, hoc non tantum per causam dicitur, quia sic Pater diceretur unitus, quia hanc facit unionem: nec per assumptionem, quia si assumpsit unionem, aliqua unio esset Dei ad unionem, & sic in infinitum: nec iterum per similitudinem, quia tunc unio non diceretur secundum veritatem rei, sed secundum metaphoram; & sic Deus homo diceretur metaphorice, sicut dicitur leo, vel agnus. Ergo unio non est quid creatum.

Sed contra. Omne quod est, & non est creatum, est æternum. Sed unio est, quia per eam secundum rem unitæ sunt duæ naturæ in una persona, & non est ab æterno, sed in tempore inceptit. Ergo est creatum.

QUÆSTIUNCULA II.

1. Ulterius. Videtur quod sit minima unionum. Quia quanto unita magis distant, tanto est minor unio. Sed divina natura, & humana quæ dicuntur unita, maxime distant. Ergo unio est minima.

Præterea. Quanto maior est compositio, tanto minor unio. Sed in Christo est maxima compositio: quia post compositionem quam natura facit in homine, quæ est maxima inter omnes naturales compositiones, est ibi conjunctio Divinitatis, & humanitatis. Ergo est ibi minima unio.

Præterea. Quod est omnibus modis unum, est magis unum quam quod est quodammodo unum, & quodammodo non. Sed quædam sunt unita & in natura, & in persona, sicut quatuor elementa in corpore humano. Cum igitur in Christo facta sit

unio in persona, & non in natura, videtur quod ad minus multæ uniones sint majores ista unione.

Sed contra est quod dicit Bernardus in Libro de consideratione (V. cap. VIII.) quod inter omnes unitates arcem tenet unitas Trinitas, & post ipsam est unitas dignativa quæ est in Christo. Ergo videtur quod post unitatem divinæ naturæ ista sit maxima.

QUÆSTIUNCULA III.

1. Ulterius. Videtur quod unio non differat ab assumptione. Assumptio enim dicitur quasi ad se sumptio. Sed quidquid ad se sumitur, aliquo modo sumenti unitur. Ergo assumptio est idem quod unio.

2. Si dicatur, quod differunt, quia uniens est unitum, sed assumens non est assumptum; contra. Uniens est agens unionem. Sed non omne agens unionem est unitum, sicut patet de Patre, & Spiritu Sancto. Ergo illa differentia nulla est.

3. Si dicatur, quod assumptio præcedat unionem: contra. Ante primum non potest esse aliquid prius. Sed in primo instanti suæ conceptionis fuit unio in Christo. Ergo assumptio non præcedit unionem; & ita non videtur quod differant.

Sed contra. Divina natura dicitur unita humanæ naturæ. Non autem dicitur assumpta. Ergo assumptio, & unio differunt.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam questionem, quod unio relatio quædam est. Omnis autem relatio secundum Philosophum V. Metaph. (text. xx.) fundatur vel supra quantitatem, secundum quod reducitur ad genus quantitatis; aut supra actionem, vel passionem. Unum autem reducitur ad genus quantitatis quasi principium quantitatis discretæ: & supra ipsam fundatur identitas, secundum quod est unum in substantia; æqualitas, secundum quod est unum in quantitate; similitudo, secundum quod est unum in qualitate. Unio autem est quædam actio, vel passio qua ex multis efficitur aliquo modo unum; & hanc actionem sequitur ista relatio quæ est unio. Relationum autem tam harum quam illarum quædam innascuntur ex motu utriusque, & tunc oportet quod illæ relationes sint realiter in utroque extremorum, sicut paternitas, & huiusmodi: quædam autem innascuntur ex motu unius sine immutatione alterius, quod accidit in his quorum unum dependet ad alterum, & non est converso, sicut scientia ad scitum; & in talibus relatio est secundum rem in eo quod dependet ad alterum, in altero vero est secundum rationem tantum. Cum igitur in incarnatione non sit aliqua mutatio facta in natura divina, sed in humana, quæ tracta est ad unitatem in persona divina, erit hæc relatio, scilicet unio, secundum rem in natura humana, in divina autem secundum rationem tantum; secundum quod dicit Philosophus in V. Metaph. quod aliqua sunt relativa, non quia ipsa referuntur, sed quia alia referuntur ad ipsa. Unde unio secundum rem creatura quædam est.

Ad primum ergo dicendum, quod unio illa est in Deo secundum rationem tantum, & non secundum rem.

Ad secundum dicendum, quod unio est relatio æquiparantiæ in rebus creatis; sed non in Creatore, & creatura: quia non eodem modo se habent in unio-

QUÆSTIO I.

unione: sicut etiam similitudo non ordinatur in Deo ad creaturam secundum æquiparantiæ, sicut dicit Dionysius v. cap. de div. Nomin. quamvis in aliis sit relatio æquiparantiæ.

Ad tertium dicendum, quod unio quæ de Deo prædicatur, non est neque creator, neque creatura: quia prout in ipso est, non est aliquid secundum rem, sed secundum rationem tantum. Non tamen ratio falsa est, quia fundatur super relationem creaturæ ad Creatorem; sicut etiam est de aliis relativis quæ ex tempore de Deo dicuntur, ut Dominus, & huiusmodi.

SOLUTIO II.

Ad secundam questionem dicendum, quod unio ista potest dupliciter considerari: vel quantum ad id in quo fit unio, vel quantum ad ea quæ ununtur. Si primo modo, cum unio fiat in persona divina, quæ est maxime unum, & simplicissimum; sic est maxima unio post unionem essentia in tribus personis: quamvis enim persona sit ita simplex & unum sicut essentia, tamen quælibet trium personarum est idem re cum ipsa essentia, in qua ununtur; non autem utraque natura in Christo est idem re cum persona divina, quamvis altera natura, scilicet divina, sit omnino idem re cum ipsa: & ita unio personarum in una essentia est major quam unio naturarum in una persona. Si secundo modo, sic non est maxima unio. Sed prima consideratio est unionis secundum se, quia secundum id quod unum est; hæc autem est consideratio unionis (1) non secundum quod unio. Et ideo dicendum, quod unio est maxima simpliciter, quamvis sit non maxima secundum quid.

Et per hoc patet responsio ad ea quæ obijciuntur.

SOLUTIO III.

Ad tertiam questionem dicendum, quod prima differentia assumptionis, & unionis est, quod assumptio est actio, vel passio; unio autem est relatio tantum, quamvis unio etiam sit actio. Secunda differentia est, quia assumptio dicitur per comparisonem ad terminum à quo separatur, vel accipitur secundum quod unendum est; sed unio dicitur per comparisonem ad terminum, vel effectum conjunctionis, qui est esse unum. Et inde sumitur tertia differentia, quod uniens est unitum: quia unitum significatur secundum quod jam factum est unum; assumptum autem secundum quod est in via ad hoc: & ideo assumens non est assumptum. Quarta differentia est, quia assumptio determinat id ad quod fit conjunctio, secundum quod dicitur assumptio, quasi ad se sumptio: unio autem non: & ideo quicumque facit conjunctionem, potest dici unire, non autem potest dici assumere, nisi sibi conjungat: unde Pater univit humanam naturam cum divina, non autem assumpsit. Quinta differentia est, quod unio, quantum est de se, æqualiter respicit utrumque extremorum; assumptio autem non, immo requirit esse fixum, & stans in uno, ad quod aliud trahatur: & inde est quod natura divina potest dici unita in persona humanæ nature, non autem potest dici assumpta.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis assumptio ordinetur ad unionem, non tamen includit.

(1) In editione Nicolai omittitur non.

dit in sua significatione terminum, qui est fieri unum, sicut includitur in significatione unionis.

Ad secundum dicendum, quod hoc quod dicitur, quod uniens est unitum, intelligendum est de eo quod est uniens sibi, & in se. Pater autem non univit sibi; nec divina natura univit in se, sed in persona; nec humana natura signatur ut unitum in persona, sed homo. Et ideo neque Pater est homo, neque divina natura est humana.

Ad tertium dicendum, quod quamvis in Christo assumptio non præcedat unionem tempore, præcedit tamen natura, & secundum modum intelligendi.

ARTICULUS II.

Utrum unio sit facta in natura.

III. P. quest. 111. art. 1.

1. **A**D secundum sic proceditur. Videtur quod unio sit facta in natura. Quod enim constat ex duabus naturis, videtur habere unam naturam mediam inter illa, sicut mixtum quod constat ex quatuor elementis. Sed Christus constat ex duabus naturis secundum Augustinum (in Enchir. cap. xxxv.) qui dicit, quod ex utraque substantia, scilicet divina, & humana, est unus Dei, & hominis Filius. Ergo videtur habere unam naturam ex utrisque compactam.

Præterea. Natura, secundum quod hic loquimur, est unumquodque informans specifica differentia, ut dicit Boetius in Lib. de duabus naturis. Sed Philosophus dicit (VIII. Metaph. text. x.) quod semper una differentia addita mutat speciem, sicut in numeris quælibet unitas addita facit novam speciem numeri. Ergo humana natura addita divinæ facit novam naturam secundum speciem.

3. Si dicatur, quod non potest una natura constitui ex duabus, quia oportet utramque naturam servari in incarnatione; contra. Anima, & corpus constituunt humanam naturam. Utrumque tamen, scilicet corpus, & anima, intransmutatum permanet in sua natura. Ergo ex duabus naturis potest tertia constitui, utraque remanente salva.

4. Præterea. Proprietas sequitur naturam ejus cuius est proprietas. Sed proprietates divinæ naturæ dicuntur de illo homine: dicitur enim, quod ille homo creavit stellas; & e converso dicitur, quod Filius Dei est passus. Ergo videtur quod aliquid divinæ naturæ est in humana natura, & aliquid humanæ sit in divina; & sic videtur esse facta quædam conjunctio naturarum in unam naturam.

5. Præterea. Quando aliqua duo conjunguntur quorum unum multum superat alterum, hoc quod superatur, transit in naturam superantis, sicut si gutta vini in mille amphoras projiciatur aquæ. Sed natura divina in infinitum superat humanam. Ergo humana natura conjuncta divinæ, tota convertitur in divinam.

6. Præterea. Hoc videtur per hoc quod caro Christi dicitur deificata à sanctis, sicut Damascenus narrat (Lib. III. cap. xi.)

Sed contra. Filiatio requirit similitudinem in natura. Sed Christus dicitur Filius Dei Patris, & Virginis matris. Ergo est similis in natura utrique. Sed Virgo, & Deus Pater non communicant in aliqua una

una natura. Ergo oportet Christum ponere duarum naturarum.

Præterea. Per proprietates naturales in cognitionem naturæ devenimus. Sed in Christo invenimus proprietates duarum naturarum, ut humanæ, & divinæ. Ergo oportet Christum duarum naturarum ponere.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod ad hujus quæstionis evidentiam oportet scire, quid nomen naturæ significet. Natura autem à nascendo nomen accepit, quæ proprie dicitur generatio viventium ex similibus similia in specie producentium: unde secundum primam sui institutionem natura (1) significat generationem ipsam viventium, scilicet nativitatem. Item translatum est nomen naturæ ad significandum principium activum illius generationis: quia virtutes agentes ex actibus nominari consueverunt. Inde ulterius procedit nomen naturæ ad significandum principium activum cujuslibet motus naturalis: & ulterius ad significandum etiam principium materiale cujuslibet generationis: & inde etiam ad significandum principium formale, quod est terminus generationis. Sed quia non solum generatio terminatur ad formam, sed ad substantiam compositam; ideo translatum est ad significandum quamlibet substantiam, secundum quod dicit Philosophus in V. Met. (text. v.) & ad significandum etiam quodlibet ens, sicut dicit Boetius in Lib. de duab. nat. Substantia autem, præter significationes quibus forma, vel materia dicitur substantia, dicitur duobus modis, secundum Philosophum V. Metaph. (text. xv.) Uno modo subiectum ipsum quod dicitur hoc aliquid, & de altero non prædicatur, ut hic homo, secundum quod substantia significatur nomine hypostasii; & secundum hanc significationem substantia dicitur natura, secundum quod natura est quod agere, vel pati potest, ut dicit Boetius in prædicto Libro. Alio modo dicitur substantia quod quid erat esse, id est quidditas, & essentia, quam significat definitio cujuslibet rei, prout significatur nomine nsæ; & sic etiam substantia dicitur natura, secundum quod Boetius dicit, quod natura est unumquodque informans specifica differentia: quia ultima differentia est quæ definitionem complet. Relictis ergo omnibus aliis significationibus naturæ secundum hanc tantum significationem quæritur, utrum in Christo sit una natura, vel plures. Si autem sit una tantum, vel altera earum tantum, vel composita ex utrisque. Si altera earum tantum, hoc erit dupliciter. Uno modo nulla adjunctione interveniente unius ad alteram; & sic si sit divina tantum, nihil (2) novum accedit in hoc quod Verbum caro factum est, & incarnatio nihil est. Si vero sit humana tantum, non differt Christus ab aliis hominibus, & perit incarnatio. Alio modo, altera naturarum transeunte in alteram; quod non potest esse: quia quæ non communicant in materia, non possunt in invicem transire; divina autem natura penitus est immaterialis, nedum ut communicet humanæ in materia. Præterea si divina natura transiret in humanam, tolleretur simplicitas, & immutabilitas divinæ naturæ; si vero humana verteretur in divinam, tolleretur veritas passionis, & omnium quæ corporaliter operatus est Christus. Si autem esset una natura composita ex duabus, hoc posset esse duplici-

(1) *Al.* signat, signandum, &c. (2) *Al.* nomini.

ter. Uno modo quia tertia natura componeretur ex duabus naturis non manentibus, sicut ex quatuor elementis componitur mixtum; & secundum hoc poneretur divina natura passibilis, & materialis, quia mixtio non est nisi eorum quæ communicant in materia, & nata sunt agere, & pati ad invicem; & tolleretur fides confitens Christum esse verum Deum, & verum hominem. Alio modo quod componeretur ex duabus naturis manentibus, & hoc dupliciter. Uno modo secundum commensurationem vel continuationis, vel contiguationis; & secundum hoc poneretur divina natura corporea: quia continuatio, & contactus corporum est. Alio modo secundum informationem, sicut ex anima, & corpore fit unum; & hoc etiam non potest esse: quia per modum istum non fit unum ex duobus actibus, nec ex duabus potentiis, sed ex actu, & potentia, secundum Philosophum (II. de Anima text. 11.) divina autem natura, & humana, utraque est ens actu. Præterea divina natura non habet aliquid potentialitatis, nec potest esse actus veniens in compositionem alicujus, cum sit esse primum infinitum per se subsistens. Patet igitur quod quocumque modo ponatur una natura in Christo, sequitur error: & ideo Eutyches, qui hoc posuit, ut hæreticus condemnatus est.

Ad primum ergo dicendum, quod aliquid constat ex duabus naturis, non tamen ex duabus, sicut mixtum ex elementis: quia & in talibus oportet quod sit media natura constituta ex duabus non manentibus. Christus autem constat ex duabus naturis, ita quod in duabus naturis salvatis subsistit: est enim naturæ divinæ, & humanæ; & ideo ratio non sequitur.

Ad secundum dicendum, quod, sicut dicit Avicenna, differentia nominat totam naturam speciei, alias non prædicaretur de specie; sed non nominat ex toto, sed ex parte, scilicet formali principio: dicitur enim rationale habens rationem. Genus autem è converso nominat totum ex principio materiali. Unde differentia non additur differentie per hoc quod natura additur naturæ, sed per hoc quod ulterius principium formale additur, sicut intellectivum supra sensitivum. Talis autem additio non est in Christo: non enim una natura additur alteri sicut formalis respectu illius, ut dictum est.

Ad tertium dicendum, quod anima, & corpus secundum quod sunt partes hominis, proprie loquendo, non sunt duæ naturæ, prout in proposito de natura loquimur; sed utrumque est pars naturæ, alterum sicut forma, alterum autem sicut materia: unde non est instantia.

Ad quartum dicendum, quod proprietates humanæ naturæ nunquam dicuntur de divina, nec è converso, nisi secundum quamdam participationem; sed dicuntur utraque de habente naturam vel humanam, vel divinam, quæ significatur hoc nomine *Deus*, & hoc nomine *homo*: idem enim est qui utrasque naturas habet.

Ad quintum dicendum, quod ratio ista procedit in illis quæ communicant in materia, & agunt, & patiuntur ad invicem: & ideo non est ad propositum.

Ad sextum dicendum, quod caro dicitur deificata, non quia sit facta ipsa Divinitas, sed quia facta est Dei caro, & etiam qui abundantius dona Divinitatis participat ex hoc quod est unita Divinitati: & quia est quasi instrumentum per quod divina virtus salutem nostram operatur: tangendo enim leprosum carne sanavit per Divinitatis virtutem, &

moriendo carne, mortem vicit per virtutem Divinitatis. Virtus autem agentis aliquo modo est in instrumento, quo mediante aliquid agit.

ARTICULUS III.

Utrum unio sit facta in persona, & si Christus est una persona.

III. P. quæst. 11. art. 2.

1. **A**D tertium sic proceditur. Videtur quod in Christo non sit una tantum persona, & sic non sit unio facta in persona. Nulla enim natura invenitur sine illis quæ per se consequuntur ad naturam illam. Sed personalitas per se consequitur naturam humanam, & similiter divinam. Ergo utraque natura tenet suam personalitatem.

2. Præterea. Natura humana est dignior in Christo quam in Petro. Sed personalitas ad dignitatem pertinet: unde in substantiis ignobilibus non invenitur persona. Ergo sicut humanitas Petri habet suam personalitatem, ita & humanitas Christi.

3. Præterea. In persona non videtur aliquid esse nisi natura, & distinguenda suppositum naturæ ab aliis suppositis. Sed naturæ in Christo sunt diversæ, & distinctiva diversa, quia per relationes æternas distinguitur à Patre, & Spiritu Sancto; per divisionem autem materiæ, & accidentium distinguitur ab aliis hominibus. Ergo est ibi duplex personalitas.

4. Præterea. Major est convenientia in persona quam in genere, vel specie: quia illa est in aliquo quod secundum rem unum est, hoc autem est secundum rationem unum. Sed propter maximam distantiam naturæ divinæ, & humanæ non potest esse earum convenientia in genere, vel in specie. Ergo multo minus possunt convenire in una persona.

5. Præterea. Philosophus dicit in V. Metaph. (text. xvi.) quod ad diversitatem in genere sequitur diversitas in specie, & ad hanc diversitatem secundum numerum. Sed in Christo invenitur diversitas secundum speciem: quia sunt diversæ naturæ secundum illam acceptionem qua natura dicitur unumquodque informans specifica differentia. Ergo etiam secundum numerum differentia invenitur. Sed ubi est eadem persona, est idem secundum numerum. Ergo in Christo non est una persona.

6. Præterea. Non est minor affinitas naturæ ad personam, quam formæ ad materiam. Sed secundum diversitatem formarum est diversitas materiæ: quia proprius actus fit in propria materia. Ergo secundum diversitatem naturarum est etiam diversitas in persona; & sic idem quod prius.

7. Sed contra. Ea quæ secundum personam differunt, & naturam, quod dicitur de uno, non dicitur de altero. Sed ea quæ sunt Dei, in Scripturis attribuuntur homini: Psalm. lxxxvi. 5. (1) *Homo natus est in ea, & ipse fundavit eam Altissimus: & quæ sunt hominis, attribuuntur Deo: I. Corinth. 11. 8. Numquam Dominum gloria crucifixissent. Ergo Deus, & homo conveniunt in persona.*

Præterea. Quod attribuitur Filio, & non Patri, convenit ei secundum id in quo à Patre distinguitur. Sed unio passive accepta convenit Filio; & non Patri. Ergo convenit ei secundum id in quo à Patre distinguitur. Sed hoc est in persona. Ergo unio facta est in persona.

In III. S. nt. Tom. III.

(1) Vulgata: *Homo & homo.*

Præterea. Ad hoc quod fiat redemptio humani generis, oportet quod sit agens satisfactionem unus Deus qui potest, & homo qui debet, ut patet ex dictis in 1. dist. (quæst. 1. art. 2.) sed nullo modo duæ personæ possunt esse unum agens. Ergo si sunt duæ personæ, nondum facta est satisfactio; & ita adhuc sumus in servitute peccati, quod est contra sacram Scripturam novi testamenti.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod Nestorius, qui ponit duas in Christo personas, ex hoc deceptus fuit, ut dicit Boetius (in Lib. de duab. nat.) quia credit idem esse personam, & naturam: unde credit, cum sint duæ naturæ in Christo, quod sint duæ personæ: & ex eodem fonte processit error Eutyches, qui cum audivit unam personam in Christo, æstimavit unam naturam: & ex eodem fonte contra Trinitatem processit error Arii, & Sabellii. Sciendum est ergo, quod in quibusdam differunt natura, & persona secundum rem, in quibusdam vero secundum rationem tantum. Natura enim, secundum quod hic loquimur, est quidditas rei quam signat sua definitio; persona autem est hoc aliquid quod subsistit in natura illa. In simplicibus autem quæ carent materia, ut dicit Avicenna, ipsum simplex est sua quidditas; quidditas vero compositi non est ipsum compositum: humanitas enim non est homo. Cujus ratio est, quia in significatione humanitatis, sive quidditatis, sive naturæ, continentur tantum essentialia principia hominis, secundum quod homo est; non autem ea quæ pertinent ad determinationem materiæ, per quam natura individuatur, quæ tantum continentur in significatione Sortis, quia per ea Sortes est hic, & divinus ab aliis; & ideo quia humanitas non includit in sua significatione totum quod est in re subsistente in natura, cum sit quasi pars, non prædicatur: & quia non subsistit nisi quod est compositum, & pars habetur à suo toto; ideo anima non subsistit, sed sortes, & ipse est habens humanitatem. Homo autem significat utrumque, & essentialia, & individualia, sed diversimode: quia significat essentialia determinate, individualia vero indeterminate hæc, vel illa: & ideo homo, cum sit totum, potest prædicari de Sorte, & dicitur habens humanitatem; sed quia esse indistinctum est incompletum, quasi ens in potentia, ideo homo non subsistit, sed hic homo, cui convenit ratio personæ. Est ergo ratio personæ quod sit subsistens distinctum, & omnia comprehendens quæ in re sunt; natura autem essentialia tantum comprehendit. In simplicibus autem non differt re natura, & persona: quia natura non recipitur in aliqua materia, per quam individuatur, sed est per se subsistens; tamen in quantum considerantur essentialia rei, sic dicimus ibi naturam; in quantum autem invenitur ibi aliquid subsistens, sic dicimus ibi personam. Patet igitur quod ex quo de ratione personæ est quod comprehendit omnia quæ in re sunt, si aliquid est extra illud quod comprehendit persona, hoc non est unum rei, nisi forte secundum similitudinem in genere, vel in specie, vel accidente: & ideo, ut Boetius dicit in Lib. de duab. nat. si non est una persona in Christo, nulla unio facta est Divinitatis & humanitatis, nisi secundum similitudinem gratiæ; quod etiam Nestorius

rius posuit: & hoc non est novum, nec Christo proprium; neque per eum redemptio fieri potuisset, nec ipse esset verus Deus, sed per participationem, sicut alii sancti. Unde simpliciter est concedendum, in Christo esse unam personam.

Ad primum ergo dicendum, quod humana natura in Christo non est sine personalitate; sed est in persona una Verbi cum natura divina.

Ad secundum dicendum, quod ex hoc natura Christi maxime nobilis est quod est in persona divina.

Ad tertium dicendum, quod de ratione personæ est quod comprehendat omnia essentialia, & proprietates individuantes simul conjunctorum: unde non sequitur quod si sint duæ naturæ, & diversæ proprietates, sint diversæ personæ. Si enim essent naturæ cum suis proprietatibus seorsum positæ, utriusque esset totalitas, quam requirit ratio personæ; non est autem nisi una totalitas, quando conjunguntur; & ideo est una persona.

Ad quartum dicendum, quod ea quæ differunt genere, vel specie, differunt numero essentiali, vel naturæ; non autem oportet quod differant numero suppositi, vel subjecti: quia ea quæ secundum se considerata diversorum sunt generum, vel specierum, in unum suppositum, vel subjectum congregari possunt; sicut caro, & os ad constituendum corpus; & albedo, & longitudo in eodem subjecto sunt: & similiter quamvis divina natura, & humana differant plus quam specie, vel genere, in unam tamen personam uniri possunt.

Ad quintum dicendum, quod, sicut dicit Boetius (Lib. III. in Porphy. cap. de specie) species est totum esse individuorum, & etiam genus aliquo modo, ut dicit Avicenna, secundum quod indistincte significat totum: & quia natura humana non comprehendit totum esse Christi, ideo non habet in Christo naturam speciei: & ideo non sequitur quod in Christo sint diversæ species. Vel dicendum, quod illud Philosophi est intelligendum, quando naturæ diversorum generum non conjunguntur: accidens enim, & subjectum, quia conjunguntur (quamvis sint diversa genere) non faciunt numerum.

Ad sextum dicendum, quod forma adunatur materiæ informando eam; & ideo oportet quod ad diversas formas diversæ sint materiæ dispositæ: sed ad rationem personæ requiritur tantum adunatio quæ potest esse etiam quantumcumque diversorum: & ideo non oportet quod diversæ naturæ habeant diversas personas.

QUÆSTIO II.

Deinde quæritur de assumente: & circa hoc quærentur tria.

Primo. Utrum assumere conveniat divinæ personæ.

Secundo. Utrum naturæ.

Tertio. Utrum naturæ, remota persona.

ARTICULUS I.

Utrum assumere conveniat divinæ personæ.

III. P. quæst. 111. art. 1.

1. **A**D primum sic proceditur. Videtur quod personæ non conveniat assumere. Sicut enim dictum est, persona significat aliquid comple-

tum & totum. Sed ultima completionem completo non potest fieri additio. Ergo persona non potest ad se aliquid assumere.

2. Præterea. Quod assumitur ad participationem alicujus, aliquo modo communicat illud. Sed de ratione personæ est omnimoda incommunicabilitas. Ergo non potest persona assumere ad se aliquid in participationem sui.

3. Præterea. Persona, in quantum supponitur naturæ, habet aliquam similitudinem materiæ, sicut natura habet similitudinem formæ. Sed magis elongatur à perfectione materiæ quam forma, quæ est pars rei. Si ergo natura divina propter sui perfectionem non potest esse forma alicujus rei, multo minus persona divina poterit esse persona alicujus alterius naturæ. Ergo non potest persona naturam assumere.

4. Præterea. Plus repugnat simplicitati diversitas naturæ, & personæ, quam diversitas subjecti, & accidentis: quia in substantiis simplicibus creatis non differt secundum Avicennam persona à natura secundum rem, quamvis in eis differat accidens à substantia. Sed persona divina Verbi non potest distingui propter suam simplicitatem proprietate quæ non sit quod ipsa, nec potest esse subjectum alicujus accidentis. Ergo multo minus potest esse suppositum extraneæ naturæ.

Sed contra. Joan. 1. 14. *Verbum caro factum est*; id est homo factus est. Sed non nisi per assumptionem. Cum ergo Verbum sit nomen personale, oportet dicere quod persona assumat.

Præterea. Assumptio terminatur ad unionem. Unio autem in persona est, ut probatum est in solutione articuli præcedentis. Ergo persona assumens est; cum assumptio, ut dictum est, dicat terminum in quo fit unio.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod, sicut dictum est, persona requirit completionem. In conjunctione autem aliquorum aliquando ita est quod utrumque incompletum est, sicut patet in unione materiæ, & formæ, quorum utrumque non habet esse completum, & in mixtione quando utrumque mixtorum partim corrumpitur: unde in talibus hæc completio quam requirit persona, neutri debetur, sed composito. Aliquando autem unum præexistit in se completum, & aliud additur ei, & completur per completionem ejus, sicut cibus qui adjungitur homini jam completo: unde completio personalis non debetur cibo; sed homini: & hoc proprie dicitur assumi quod sic in personalitatem alterius trahitur. Cum igitur divina natura, & humana, quæ conjunguntur, non se habeant æqualiter ad perfectionem; sed divina natura completionem habeat personalem, in quo differt à forma, & in ea incorrupta permaneat, in quo differt ab his quæ miscentur; oportet, si debeat fieri conjunctio, quod humana natura trahatur ad divinam personam virtute divina: alias essent duæ personæ, & nulla conjunctio. Et ita concedendum est, quod persona assumit.

Ad primum ergo dicendum, quod persona non recipit additionem distinguendum ipsam, & completum in esse personæ, secundum quæ completa esse dicitur; sed aliorum quæ personalitatem non causant, non est inconveniens ut additionem recipiat; sicut sortes recipit additionem scientiæ, nutrimenti, & hujusmodi; & tamen hæc non individuant ip-

ipsum. Ita etiam natura humana quæ additur divinæ personæ, non causat personalitatem in ipsa, sed ad personalitatem ejus præexistentem trahitur.

Ad secundum dicendum, quod triplex incommunicabilitas est de ratione personæ; scilicet partis, secundum quod est completum; & universalis, secundum quod est subsistens; & assumptibilis, secundum quod id quod assumitur, transit in personalitatem alterius, & non habet personalitatem propriam. Non est autem contra rationem personæ incommunicabilitas assumptibilis.

Ad tertium dicendum, quod persona divina non supponitur humanæ naturæ quasi sub ea posita, sicut materia sub forma; sed quasi subsistens in ea, in quantum habet eam sibi unitam: unde non habet similitudinem materiæ.

Ad quartum dicendum, quod subjectum subijcitur accidenti; quod divinæ personæ convenire non potest, cum non habeat aliquid potentialitatis; sed non dicitur supponi humanæ naturæ, quasi ei subijciatur, ut dictum est.

ARTICULUS II.

Utrum assumere conveniat naturæ.

1. **A**D secundum sic proceditur. Videtur quod naturæ non conveniat assumere. Quod enim convenit naturæ divinæ, commune est tribus personis. Sed assumere non convenit Patri, & Spiritui Sancto. Ergo nec divinæ naturæ.

2. Præterea. Actus personales non dicuntur de naturæ, sicut generare, ut dictum est v. dist. I. Lib. Sed assumere proprie convenit personæ. Ergo naturæ non assumit.

3. Præterea. Verbum, secundum hoc quod carnem assumpsit, dicitur caro factum. Sed natura divina non dicitur caro facta. Ergo natura divina non assumit.

4. Præterea. Ratione assumptionis fit communicatio idiomatum, ut dicit Damascenus. Sed ea quæ sunt naturæ humanæ, non dicuntur de divina: non enim dicitur passa, vel mortua. Ergo ejus non est assumere.

5. Præterea. Assumere est ad se sumere. Sed divina natura non traxit naturam humanam ad se: quia non est unio facta in natura divina. Ergo divina natura non potest dici assumere.

Sed contra sunt auctoritates quæ jacent in littera.

Præterea. In Christo quicquid est unitum, potest dici assumens, vel assumptum. Sed divina natura est unita humanæ. Ergo, cum non sit assumpta, debet dici assumens.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod assumere dicitur tripliciter. Uno modo communiter pro sumere; & sic tota Trinitas assumpsit humanam naturam Filio. Secundo dicitur proprie, quasi ad se sumere, ut sibi quocumque modo uniat; & hoc modo natura divina in persona Filii assumpsit humanam naturam. Tertio dicitur propriissime, quasi ad se, & in se sumere; & sic convenit tantum personæ, in qua facta est unio.

Ad primum ergo dicendum, quod hoc verum est de his quæ conveniunt naturæ secundum se, &

(1) *Al. nuda in contemplatione.*

non ratione personæ hujus, vel illius, sicut assumere.

Ad secundum dicendum, quod assumere tertio modo dictum, est proprium personæ; & sic non convenit naturæ.

Ad tertium dicendum, quod natura divina assumit humanam, & unitur ei; non tamen in nomine naturæ importatur suppositum, sicut in hoc nomine *Deus*, vel *Verbum*: & ideo dicitur *Deus*, vel *Verbum*, caro, id est homo, factum, non per transmutationem naturæ, sed per unionem in supposito; non autem potest dici de natura divina.

Ad quartum dicendum, quod communicatio idiomatum fit ratione unionis in supposito: & quia suppositum non importatur nomine naturæ, sicut hoc nomine *Deus*, vel *Filius*; ideo non potest dici natura passa, sicut *Deus* passus: dicitur tamen natura incarnata: quia per hoc non importatur aliqua proprietates humanæ naturæ, sed sola unio ad ipsam.

Ad quintum dicendum, quod natura divina sumit humanam ad se, id est ut sibi uniat; non tamen ut in se unio fiat.

ARTICULUS III.

Utrum conveniat naturæ, remotis personis.

III. P. quæst. 111. art. 3.

1. **A**D tertium sic proceditur. Videtur quod natura circumscriptis personis assumere non possit. Natura enim sine supposito est (1) in nuda contemplatione tantum. Sed quod est tantum in contemplatione, non habet esse; & quod non est, non agit. Ergo natura sine personis assumere non potest.

2. Præterea. Secundum Philosophum (in prologo Metaph.) actiones sunt individuorum, sive suppositorum. Sed assumere est actio quædam. Cum igitur supposita divinæ naturæ sint ipsæ personæ, videtur quod natura sine personis assumere non possit.

3. Præterea. Filius ex hoc quod assumit, dicitur mitti. Sed si non essent personæ distinctæ, non remaneret ratio missionis: quia mittitur qui ab alio est, secundum Augustinum (IV. de Trinit. cap. xxx.) Ergo sine personis distinctis non posset esse assumptio.

4. Præterea. Assumptio oportet quod terminetur ad aliquam unionem. Sed circumscriptis personis non remaneret in quo fieret unio: quia in natura non potest fieri. Ergo natura non potest sine personis assumere.

Sed contra. Angelus Luc. 1. probavit incarnationem per Dei omnipotentiam: quia non est impossibile apud Deum omne verbum. Sed circumscriptis personis adhuc in essentia remaneret omnipotentia. Ergo adhuc in essentia poterat fieri assumptio.

Præterea. Damascenus dicit in principio tertii Libri, quod propter philanthropiam, id est amorem hominum, Filius Dei naturam accepit. Sed circumscriptis personis adhuc conveniret Deo suam creaturam diligere. Ergo adhuc poterit esse assumptio.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod circumscriptio personæ à natura divina potest dupliciter intelligi. Uno modo